

10 år i trapez - Violet Ørums liv som artist

Af Jørgen Lorenzen

Gennem årene har Danmark fostret mange dygtige kvindelige luftakrobater, som har haft en flot karriere. En af dem er Violet Ørum.

Violet Ørum. Foto fra 1950'erne

Den 6. januar 2021 rundede hun halvfems. Mange efterlyste et længere portræt og en beskrivelse af hendes lange og indholdsrige liv som luftartist. Her følger et uddrag af den scrapbog, som Violet har skrevet for at fastholde minderne.

Et par indledende kommentarer:

Violet's rekvisitter var tunge – 350 kilo. Hun rejste med et udstyr, så hun – efter behov - kunne lave udendørs forestillinger.

Artistens liv er afvekslende. Det er et rejseliv, hvor der hele tiden venter nye kolleger, nye oplevelser, nye lande og nye kulturer. Man mødes med sine kolleger, som man laver forestilling sammen med, og måske stifter man venskab med dem. Men man ved også, at man skal skilles, når engagementet er forbi. Artistens liv består også i opbrud og afsked. Det alt sammen fremgår af scrapbogen. Men man læser også, at Violet gang på gang udtaler, at hun har haft en dejlig tid eller en god oplevelse.

Og her er et uddrag af scrapbogen:

Sådan begyndte det

Som 12-årig fik jeg lov til at gå til ballet og skuespil på Børnenes Teater, hvor Greta Dajelma og Ole Walbom underviste. Fra 1946 – 1948 gik jeg til ballet hos Elsa Møller.

Min premiere fandt sted i 1946 hos professor Tribini på Bakken, og i december 1946 medvirkede jeg på National Scala – som danser og Luciapige.

Hos Tribini på Bakken i 1946. Violet er nr. 3 fra venstre. Professor Tribini ses i midten. Yderst til højre den stærke dame Miss Illona alias Tribinis ægtefælle Gudrun

Blandt numrene Violet medvirkede i var blandt andet et med 3 collier

Fra 1947 – 1949 kom jeg i lære som bogtrykker. I samme periode trænede jeg trapez.

I januar 1949 skrev jeg kontrakt med Margit Reinsch og rejste den følgende sommer med cirkus Moreno & Reinsch. Sæsonen varede fra 18. april til 21. september. Nummeret hed Søstre Lazana – 3 skønheder i luften. Violet var den ene skønhed. De to andre var Margit Reinsch og Greta Frisk¹.

¹ Greta Frisk fik senere en stor karriere i amerikanske cirkus, herunder Ringling Bros. and Barnum & Bailey og Clyde Beatty Cole Bros.

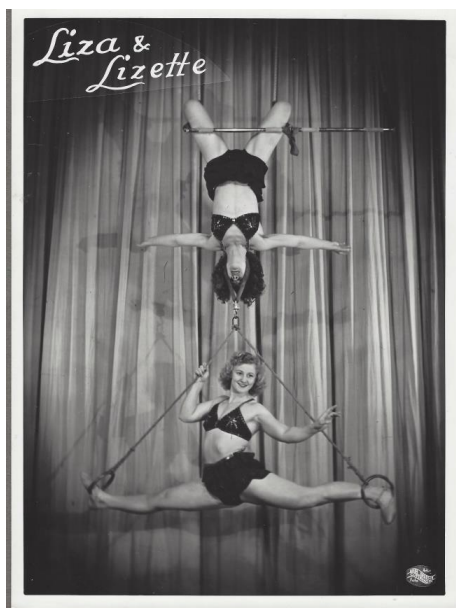
Søstre Lazana i cirkus Moreno & Reinsch i 1949

Cirkus Moreno-Reinch i 1969. Bemærk stavemåden på Reinch, selv om Willy Morenos partner Albert retteligt stavede sit efternavn Reinsch.

I Finland 1950 og 1951

I sæsonen 1950 fik jeg engagement i Finland fra 25. april til 13. oktober sammen med Bitten. Bitten var min skoleveninde, og vi havde tidligere trænet i trapez. Vi kaldte os for Liza og Lizette. Vi var i cirkus Sariola, derefter i Suomen Tivoli, altså her et friluftsnr. Vi var i cirkus Sariola, derefter i Suomen Tivoli, altså her et friluftsnr.

Violet og Bitten brugte kunstnernavnet Liza & Lizette, da de i 1950 arbejdede i det finske cirkus Sariola. Violet er den mørkhårede af "søstrene"

Og derefter sprang jeg ud som solotrapezkunstner – og sluttede først min karriere i 1960. Min debut i solotrapez fandt sted i cirkus Sariola.

Under træning op til sæsonen 1951 brækkede jeg mit håndled og måtte for en tid ændre min karriere til at være slangetæmmerske. Slangerne hentede jeg hos dyrehandler Krog i Dragør, og den 21. april rejste jeg fra København med 8 kvælerslanger i en kurv under køjen. 24. april har jeg premiere med en pyton og en boa kvælerslange. De boede i en varmekasse på mit værelse.

Efter et par uger var hånden så rask, at jeg kunne genoptage luftnummeret – i Suomen Tivoli, som rejste rundt i Finlands byer. 11. oktober var sæsonen slut.

I Suomen tivoli i 1951

15. oktober var der premiere på Cabaret Fennia i Helsinki – et pragtfuldt sted at optræde. Sæsonen slutter 30. november, og 1. december går turen med skib tilbage til København.

1952

Den 24. februar 1952 rejser jeg med tog til Genova og sejler derfra til Cypern. Premiere den 7. marts i cabaret Gold Fish i Larnaca. Slut den 11. april, derfra til engagement i Cabaret Maxim i Limassol. Det slutter den 6. juni. Under opholdet i Limassol tager jeg kørekort til motorcykel. Derefter til Nicosia, hvor der er premiere på cabaret Chante Clair. Den 27. august er sidste aften. Opholdet på Cypern var en dejlig tid.

Den 5. september går rejsen med fly til Khartoum i Sudan. Den 6. september er der premiere i Cabaret Gordon. Min mor kommer på besøg og bliver i 10 dage.

Opholdet i Khartoum er en dejlig tid, dog er der problemer med en bejler fra Cypernoopholdet, som ikke kan få det, som han vil have. Derfor sender han et telegram: "Dear Violet, now you can go to the Nile and swim together with crocodiles!"

Rejsen hjem fra Sudan foregår med tog til Port Sudan og derfra med skib nordpå. Afgang den 17. december. Både juleaften og nytårsaften tilbringes til søs. Ankomst til København den 19. januar 1953.

1953

Efter ferie i Danmark går turen den 20. maj med tog til Genova og videre med skib med kurs mod Tyrkiet. Ankomst til Istanbul den 27. maj. Der er premiere den 6. juni i Cabaret Taksin. Jeg møder den dansk-kinesiske artistfamilie Wong-Ko-Lian. Vi bliver gode venner og har en god tid sammen. Den 5. juli er engagementet slut.

Den 7. juli med tog til Ankara. Premiere den 10. juli i Gar Casino. Slut den 6. september. Også en dejlig tid med artister og venner. Den 11. september med tog til Istanbul, og den 13. september er der premiere i variete Tepe Bachi Casino.

Den 26. september falder jeg ned fra trapezen under forestillingen og brækker siden af højre fod. Det kunne være gået langt værre! Jeg bor i 3 uger hos en græsk familie, som jeg har mange gode timer sammen med. Men efter dette uheld optræder jeg kun indendørs. Den 15. december er det slut i Tepe Bachi Casino.

Derefter går turen til Eskisehir. Premiere den 18. december i Göksu Aile Bahsesi. Jeg fejrer jul og nytår med tyrkiske venner. 1. jan. 1954 er sidste dag, og dagen efter rejser jeg tilbage til Istanbul og videre med skib til Izmir. Ankomst den 6. januar.

1954

Premiere i Camlik Senar Casino den 12. jan. Jeg optræder sammen med det belgiske cykelnummer Trio Rodgers – to unge piger og en halvsur mand. Jeg har det herligt sammen med pigerne. Der er amerikansk flådebesøg i Izmir, og pigerne og jeg bliver inviteret om bord, og marinesoldaterne forærer os nogle dåser med skinke. Også her har jeg en dejlig tid. Engagementet slutter den 12. marts.

Den 6. april med skib til Istanbul, videre med tog til Eskisehir. Den 19. april premiere i Göksu Aile Bahsesi. Slut den 12. maj. Den 14. maj med tog til Ankara. 17. maj med tog til Istanbul, og den 24. maj med fly til Beirut. Premiere den 29. maj i Cabaret M/S Colorado – en stor udendørs terrasse, der var lavet som dækket på et skib.

Den 31. maj var der høj luftfugtighed p.g.a. pålandsvind. I et sving med en arm gled hånden, og jeg faldt ned – men faldt så heldigt, at jeg landede i en trampolin, som tilhørte Duo Indogen fra Tyskland. Den reddede mit liv, og jeg var igen i trapezen næste aften.

Jeg mødte igen familien Wong- Ko- Lian, og vi havde en dejlig tid sammen. Hver dag var jeg ude at svømme med min meget gode libanesiske ven Tarzan, som i virkeligheden hed Mohammed Faktiouri. Den 27. juni sluttede engagementet i Cabaret Colorado.

Den 30. juni rejste jeg sammen med Duo Indogen i taxa til Amman i Jorden. Premiere den 1. juli i hotel Amman Clubs tagterrasse.

Jeg optrådte kun 14 dage, da jeg ikke ville det, som direktøren ønskede. Derfor gik turen den 17. juli med taxa til Damaskus i Syrien og derfra videre til Aleppo. Premiere den 21. juli i Cabaret Palace – med kun europæiske artister. Vi havde det festligt alle sammen.

Her mødte jeg min store kærlighed Khalil (Khalil Mahmoud Ibrahim Pacha).

Engagementet slutter den 3. november 1954. Derefter kontrakt i Cabaret Kooukab – med kun arabiske sangerinder og danserinder. Jeg var den eneste udenlandske artist, men senere kom der flere. Jeg blev hurtigt gode venner med de arabiske piger, som havde travlt med at lære mig arabisk – ikke altid så pæne ord, og så morede de sig. Min far kom på besøg i Aleppo, og vi havde dejlige dage sammen. Den 17. januar. 1955 slutter jeg i Cabaret Kooukab.

1955 til 1957

Den 28. januar går rejsen med tog til Bagdad i Irak. Fra premieren den 3. februar til den 28. april engagement i Cabaret Select. Det var en spændende og dejlig tid. Den 29. april med tog til Aleppo, og der var premiere den 8. maj i Al Azbakic Garden. Slut den 30. juni. Derefter til Cabaret Palace, fra den 30. juli til den 23. oktober. Den 25. oktober med tog til Bagdad. Premiere i Cabaret Select den 26. oktober. Jeg optræder for en af ministrenes døtre, som holder bryllup i Cabaret Select. Efter min optræden bliver jeg inviteret hen til bruden, som var meget tilfreds.

I 1955 mødte jeg en amerikansk korrespondent, som var inviteret af Iraks premierminister Nori Said². Han brugte en måned til at interviewe ham. Nori Said syntes, at USA havde handlet forkert over for det palæstinensiske folk, da staten Israel blev oprettet. Den artikel, som journalisten havde brugt en måned på at skrive, blev aldrig trykt, hverken i Time eller Life magasinerne, som han arbejdede på. Jeg mødte ham igen i Cairo, hvor jeg fik lov at læse artiklen. Han var meget skuffet. Senere blev Nori Said dræbt under revolutionen i Irak, da han var meget vestligt orienteret.

² Nuri Pasha al-Said

Den 3. februar 1956 er engagementer i Cabaret Select slut, og derefter premiere i frilufttrapez i Luna Park Bagdad. Det var en festlig tid, som sluttede den 20. maj.

Den 23. maj 1956 rejser jeg fra Bagdad til Teheran, og den 29. maj er der premiere i Cabaret Moonlight.

I Moon Light Park i 1956

Her møder jeg nogle iranske sportsfolk, og da jeg fortæller, at jeg er glad for at svømme, tog de mig med til kejserinde Sorayas stadion for piger og spørger, om jeg vil hjælpe med at undervise pigerne i svømning, lidt udspring og gymnastik for piger og damer. Det var en pragtfuld tid, og jeg lærte så mange iranere at kende. Vi lavede lidt vandballet og opvisning i spring. Jeg blev tilbudt at undervise fast på stadion, men jeg havde kontrakter med min trapezakt og var ikke uddannet som svømme- og gymnastiklærerinde.

Udspring i kejserinde Sorayas stadion for piger

Den 21. september er det slut i Cabaret Moonlight, og fra den 16. oktober fik jeg kontrakt i Cafe Shokufe. Det var også et dejligt sted.

Flere fotos fra Moon Light Park 1956

Den 18. november kom min far på besøg og blev hentet i lufthavnen af min ægyptiske veninde Soraya og hendes iranske ven, som havde bil. Soraya og jeg boede ved siden af hinanden og havde det rigtig godt med hinanden. Jeg lavede morgenmad og Soraya lavede middagsmad. Hun dansede orientalsk dans. Vi holdt mange dejlige fester sammen. Vi tog også på ture sammen, så far havde nogle herlige dage i Teheran, inden han rejste hjem til København.

Den 16. marts 1956 sluttede engagementet i Cafe Shokufe, og samme dag gik rejsen med fly til Bagdad. Den 21. marts premiere igen i Cabaret Select. Fra den 18. april til den 28. april var der ingen optræden p.g.a. helligdage. Engagementet slutter den 29. maj.

Den 14. juni 1956 er der premiere i Cabaret Leila al Saffar – med kun arabiske piger, som jeg havde en dejlig tid med. Det var meget varmt, ca. 45-50 grader. Jeg har også prøvet at svømme i Tigris floden. Jeg mødte min ægyptiske veninde Soraya igen her i Bagdad.

Sorayas irakiske ven var general. Hans ven, som også var general, boede i et stort flot hus i Bagdad. Han holdt fest, da hans søn var blevet omskåret. Drengen havde en hvid kjortel på med banner fra Koranen. Soraya skulle danse for gæsterne. Jeg var inviteret med, og vi sad i den store sal med kun mænd. I en stor stue var der dækket op med en masse dejlig mad. Kvinderne opholdt sig i en stue for sig. Først blev der danset for mændene og derefter for kvinderne. Jeg var ved at skabe en hel revolution, da jeg fortalte om Teheran, hvor jeg underviste unge piger og kvinder i at svømme og gøre gymnastik. Jeg havde billeder med, som de kunne se. Den aften blev en festlig og stor oplevelse.

Jeg sluttede i Bagdad den 27. juli 1957.

I Iran 1956

Den 5. august rejste jeg med tog til Aleppo i Syrien, og den 9. august videre med bil til Beirut – sammen med min ven Khalil. Vi havde nogle dejlige dage. Den 15. aug. fløj jeg fra Beirut til Cairo. Ægyptisk premiere den 22. august i Cabaret Arizona, som lå i nærheden af pyramiderne. Slut den 22. september. Derefter optrådte jeg den 28. september i Gezira Sporting Club i det store Hit Parade Show med mange store artister. Jeg fik billet til Sorayas søn Sami og hendes mor til Hit Parade Show. Det var en stor oplevelse for dem.

Den 6. oktober 1957 havde jeg premiere i Cabaret Scherazade. Det sluttede den 4. december.

En minister holdt gardenparty i en af Faruks slotshaver, hvor jeg optrådte for hans gæster. Det var et stort arbejde at bygge trapezen op for kun en aften. Jeg var ude for at besøge Sorayas mor og søn i Cairo og tog Sami med ud at ride ved pyramiderne. Jeg havde også mange gode timer sammen med min gode ven brigadegeneral Saad El-Dinr Metwally, som var vicepræsident for sportklubben Zamalek, hvor jeg spillede tennis.

Den 5. december 1957 premiere i Casino og Theater Opera. Der mødte jeg danske FN soldater, som jeg tog med til pyramiderne og på ridetur til Sahara City. Der var store telte, hvor vi kunne spise og få noget at drikke. Jeg tog dem også med på museum i Cairo. Jeg sluttede i Opera den 14. feb.

1958

Den 22. feb. 1958 fløj jeg til Tripoli i Libyen. De flinke piloter gav mig lov til at flyve maskinen en del af vejen. Jeg kom ikke til at optræde i Libyen, fordi der ikke var højt nok til loftet. Direktøren havde set mig optræde i Cairo og vidste, hvor højt der skulle være, for at jeg kunne lave mit luftnummer. Men jeg fik trods alt min løn. Der var en anden cabaret, hvor der var højt til loftet, men der fik jeg ikke lov at optræde.

Amerikanerne havde deres største oversøiske luftbase i Tripoli, så når jeg lå på stranden, fløj deres helikopter hen over mig, holdt stille, og med megafon spurgte de: "What about a date tonight, honey!"

Jeg var ude at se nogle historiske steder. Den 27. marts drog jeg med bil til Bengazi. Premiere den 31. marts i Cabaret Olympia. Jeg havde en festlig tid med græske danserinder og amerikanske olieborere. Jeg sluttede i Bengazi den 8. maj, og den 10. maj fløj jeg til Cairo. Videre til Beirut og derfra til Teheran.

Violet Ørum. Ukendt år i 1950'erne

Der var meget dårligt vejr over Teheran, så vi kunne ikke lande. Mange blev dårlige, og det tog nogle timer, før vi kunne lande. Premiere i Cafe Shokufe den 2. juni 1958, og efter en månedstid kom det danske cykelnummer Haddies – Haddy og Solveig Enoch og deres lille søn Dennis. Vi blev rigtigt gode venner og havde en dejlig tid sammen, også med den tyske springakrobat Dieter Schmidt. Jeg underviste igen på kejserinde Sorayas stadium for piger og damer. Jeg underviste i svømning og gymnastik.

Lige før jul fik jeg telegram fra mine forældre, at min søster Ivy var død. Jeg fik sendt blomster og krans fra Teheran, da jeg ikke kunne komme hjem.

1959

Jeg sluttede i Cafe Shokufe den 22. marts 1959.

Den 23. marts med fly til Beirut, den 26. marts premiere i Theater Faruk. Skønt at være i Libanon igen. Jeg sluttede den 31. maj. Den 12. juni med fly til Amman i Jordan. Premiere på hotel Philadelphia Garden, hvor jeg optrådte for kong Hussain og hele hans officerstab. Det blev en festlig aften.

Jeg var ude at se mange historiske steder. Den 24. juli var det slut, og jeg drog til Ramallah, hvor jeg havde premiere den 29. juli i Grand Hotel. Det var et meget dejligt sted at være – og kun 12 km. fra Jerusalem. Jeg tog på mange ture, også til Betlehem og Jeriko.

I Ramallah mødte jeg en ung pige Hanan Ashrawi og hendes familie. Hendes far var læge og havde 5 piger. De var meget gæstfrie – alle dygtige piger. Senere blev Hanan professor i engelsk og palæstinensisk fredsforkæmper. Hun udgav bogen *Freden*, en personlig beretning.

Også i Ramallah optrådte jeg for kong Hussain. Jeg blev gode venner med en af hans livvagter, kaptajn Shams El-Dine Mohamed. Vi havde en dejlig tid sammen.

Jeg sluttede i Grand Hotel den 6. september 1959 og rejste fra Ramallah den 14. september til Amman og videre den 17. september til Aleppo i Syrien. Den 20. september var der premiere i Cabaret Koukab. Slut den 2. december.

I Aleppo i efteråret 1959

Jeg måtte rejse hjem, da mor var syg og bad mig komme hjem, og nu havde hun kun mig. Jeg tog med bil til Beirut, hvor jeg havde skipsbillet til Italien. Da jeg kom til den libanesiske grænse, måtte jeg ikke komme igennem p.g.a. uvenskab mellem Libanon og Syrien. Jeg måtte overnatte i en togvogn sammen med en grænsevagt, som ikke var helt appelsinfri. Jeg måtte true med at gå til pressen, hvis han ikke lod mig være i fred. Jeg sov i en feltseng med alt tøj og frakke på. Desværre var der lopper, som ikke kunne lade mig være.

Næste dag måtte jeg tilbage til Syrien med min bagage, 350 kilo. Jeg blev pænt behandlet og sendt til Damaskus, hvor jeg var til den 11. december. Så rejste jeg igen til Beirut. Der var ballade igen ved grænsen, til trods for at jeg havde billet til det græske skib *Massalia*, som sejlede fra Beirut den 13. dec. til Port Said, Alexandria. Videre til Athen og Napoli, og den 22. dec. gik jeg i land i Genova. Den 23. dec. gik rejsen med tog til København.

Jeg ankom kl. 20 på selve juleaften og blev modtaget af mor og far. Jeg nåede altså hjem til juleaften. Juledag havde de inviteret hele familien til julefrokost, og det blev en festlig dag. Det kostede mig mange penge at rejse frem og tilbage med 350 kilo bagage. Det var underligt at være hjemme igen, når min søster Ivy ikke var der.

1960 og 1961 – slut med artistlivet

Den 9. februar 1960 rejste jeg en tur til London og vendte hjem den 20. februar. Jeg var hjemme i Danmark til den 31. august 1960. Den 1. september rejste jeg med tog til Cuxhaven, Tyskland. Den 2. september gik jeg ombord på M/S Castle Felice. Jeg fik desværre stjålet mit gode fotoapparat, som var en gave fra dr. Nicolas Sudan. Vi sejlede fra Tyskland kl. 1 om natten til Australien.

Da vi ankom til Port Said den 12. september besøgte jeg Sussos familie. Susso var danserinde, og jeg lærte hende at kende i 1949, da hun optrådte på Bakken hos prof. Tribini – sammen med mig.

Vi ankom til Melbourne, hvor jeg mødtes med min ungdomsven Benth. Vi blev gift i den svenske sømandskirke den 23. december 1960.

Vi fik hyre på et norsk fragtskib M/S Holtenheim. Jeg arbejdede som stewardesse for kaptajnen, overstyrmanden og maskinchefen. Benth arbejdede i maskinen. Vi sejlede korn fra Australien til Kina. Fra 11. juni til 30. juni 1961 var vi på havet. Den 1. juli var der bunkering i Toklaklon på Nordborneo. Vi måtte ikke gå i land, det var for farligt.

Den 10. juli ankomst til Kina, til Ching Wan Tao. Jeg var i land for at handle lidt, men jeg måtte ikke tage foto, da jeg havde farvefoto og der kun måtte tages sort-hvid film. Filmen blev fremkaldt, før man rejste fra Kina. Den 16. juli var vi nogle fra skibet, der var en tur til den kinesiske mur. Den 22. juli sejlede vi til Shanghai.

Vi havde en ung tysker ombord. Han havde ikke sejlet før og fik desværre ødelagt sin ene fod, da han var ved spillene. Jeg besøgte ham på det lokale hospital, når jeg kunne, og jeg havde mad og en hovedpude med til ham. Senere skulle han flyves til Tyskland.

Vi ankom til Shanghai den 24. juli 1961. Jeg var i kinesisk cirkus og i sømandsklubben, hvor der var en 5 m lang bar og 200 kinesiske retter at vælge imellem og en forretning, hvor man kunne købe mange flotte ting, som først blev leveret om bord, lige før vi skulle sejle fra Shanghai. Jeg prøvede, om jeg kunne blive i Kina, da ægteskabet ikke var godt, men datidens kommunistiske Kina troede, at alle var spioner.

Vi sejlede fra Kina den 1. august, og 7. august ankom vi til Singapore, hvor en mand fra besætningen forsvandt. Vi sejlede videre og nåede Rotterdam den 20. september, hvor jeg afmønstrede.

Den 22. september ankom jeg til København. Vi fik lov at bo hos mor, og den 21. november 1962 fødte jeg min datter, der kom til at hedde Marianne. Jeg blev skilt fra hendes far den 29. marts 1967.

2021

Scrapbogen fortsætter, men Violets artistkarriere er forbi. Til gengæld åbner der sig andre veje.

Scrapbogen beskriver et stort antal rejser, charterrejser, rundrejser, oplevelsesrejser til hele verden. Så oplevelserne fortsætter. En anden vej åbner sig, da Violet begynder at dyrke karate. Datteren Marianne studerer japansk og bliver gift med en japansk mand. Så rejser til Japan og den japanske familie kommer til at fylde meget i de næste mange år. Og

Violet begynder på karate og får der store og gode oplevelser. Hun er stadig aktiv i Shotokan Karate Akademi, hvor er kendt som Mama San. I mange år var hun tillige fast gast hos Jørgen Friland til Oldboys sejladserne i Sundby Sejlklub.

I dag bor Violet i en lille, hyggelig lejlighed, som naturligvis er præget af det liv, der har givet så mange gode oplevelser. Violet er rask og klarer alt selv. Sådan er det ofte med artister. De bevarer deres vitalitet og den skønhed og elegance, som kendetegner en artist, forlader dem aldrig. Violet er en af dem!

Violet Ørum fotograferet i sin lejlighed i februar 2021. Foto: Jørgen Lorenzen